

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 28523/11 ve 40473/11

İhsan Hasan PİLAV / TÜRKİYE

ve Meltem RAPAYAZDIÇ / TÜRKİYE

Başkan

Valeriu Griçco,

Hâkimler

Ivana Jelić,

Darian Pavli,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 19 Mart 2019 tarihinde Komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

1 Nisan 2011 tarihinde yapılan yukarıdaki başvuruları göz önüne alarak,

31 Ocak 2017 tarihli kararı göz önüne alarak,

Davalı Hükümet tarafından sunulan görüşleri dikkate alarak, gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2019. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Birinci başvuran İhsan Hasan Pilav, 1968 doğumlu bir Türk vatandaşı olup, İstanbul'da ikamet etmektedir. İkinci başvuran Meltem Rapayazdıç, 1971 doğumlu bir Türk vatandaşı olup, İstanbul'da ikamet etmektedir. Mahkeme önünde İstanbul Barosuna bağlı Avukat S. Çığgın tarafından temsil edilmişlerdir.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Davanın konusu, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:

4. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (bundan böyle "Fon" olarak anılacaktır), 2003 yılında iki başvuranın da yönetim kurulu üyesi olduğu Rumeli Teknik Komünikasyon A.Ş.'nin yönetimi ve denetimine el koymuştur.

5. 28 Haziran 2007 tarihinde başvuranların da arasında bulunduğu dört yönetim kurulu üyesine, görevlerini kötüye kullanmaları sebebiyle şirketin ağır bir şekilde finansal zorluk yaşadığı iddia edilerek, tazminat davası açılmıştır.

6. İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi, 1 Nisan 2010 tarihinde başvuranlar aleyhine hükmederek başvuranların Fona 2.207.617 Türk lirası (TRY) (yaklaşık 1.280.000 avro) tazminat ödemesine karar vermiştir.

7. Başvuranlar temyiz talebinde bulunarak ilgili temyiz giderlerinden muaf tutulmak için adli yardım talep etmişlerdir.

8. Başvuranların adli yardım talebi hususunda İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesinden herhangi bir yanıt alınmamıştır.

9. İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi kalemi, 26 Temmuz 2010 tarihinde başvuranlara bir muhtıra göndererek temyiz taleplerini sürdürmek için her birinin 32.783 Türk lirası (yaklaşık 16.000 avro) ödemesine hükmetmiştir.

10. Başvuranların gerekli ödemeyi yapmamasının ardından, İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi 16 Eylül 2010 tarihinde başvuranların temyiz haklarından feragat ettikleri kararına varmıştır. Başvuranlar bu kararı temyiz

etmiş ve 25 Nisan 2012 tarihinde Yargıtay, 16 Eylül 2010 tarihli kararı usule ilişkin sebepler gerekçesiyle bozmuştur. Dolayısıyla dosya İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesine geri gönderilmiştir.

11. İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi 24 Haziran 2012 tarihinde başvuranlara muhtıra göndererek başvuranlardan 1 Nisan 2010 tarihli kararı temyiz etmek için ilgili mahkeme harçlarını ödemelerini talep etmiştir. İstanbul Ticaret Mahkemesi, 12 Eylül 2012 tarihinde, başvuranların temyiz haklarından feragat ettikleri kararına varmıştır. Kararda, bu tespite karşı temyiz yolunun açık olduğu belirtilmiştir. 12 Eylül 2012 tarihli karar, 27 Eylül 2012 tarihinde tebliğ edilmiştir. Bu karar temyiz edilmemiş olup 5 Ekim 2012 tarihinde kesinleşmiştir.

ŞİKÂYET

12. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında kendilerine adli yardım verilmesinin reddedilmesinden şikâyetçi olmuşlardır. Başvuranlar, yerel makamların, ilgili temyiz harçlarının ödenmesinden muaf olmak için yaptıkları adli yardım talebini reddetmeleri nedeniyle mahkemeye erişim haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

13. Mahkeme, başvuruların konuları bakımından benzer olduklarını göz önünde bulundurarak, bunları tek bir kararda müştereken incelemeyi uygun görmektedir.

14. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesine dayanarak, yerel mahkemelerin ilgili temyiz harçlarını ödemekten muaf olmak için talep ettikleri adli yardımı reddetmeleri sebebiyle, mahkemeye erişim haklarından mahrum bırakıldıklarını belirtmişlerdir.

15. Hükümet, başvuranların iç hukuk yollarını tüketmemiş olduklarını ileri sürmüştür. İlk olarak Hükümet, başvuranların 12 Eylül 2012 tarihli, adli yardım taleplerinin reddedildiği kararı temyiz etmediklerini belirtmiştir. Ayrıca, bu kararın 5 Ekim 2012 tarihinde kesinleşmesi sebebiyle, başvuranların Anayasa Mahkemesine başvurabilecekleri vurgulanmıştır.

16. Başvuranlar, Hükümetin ilk itirazlarına ilişkin herhangi bir yorumda bulunmamıştır.

17. Mahkeme, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesi kapsamındaki iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralının amacının, Sözleşme'ye Taraf Devletlere, gerçekleştirdikleri ileri sürülen ihlalleri, bu hususta Mahkemeye başvuruda bulunulmadan önce önleme veya düzeltme fırsatı vermek olduğunu tekrarlamaktadır. Dolayısıyla, bu kural, başvuranların ilk olarak ulusal hukuk sisteminin sağladığı hukuk yollarından faydalanmalarını gerektirmekte, böylece Devletleri gerçekleştirmiş oldukları eylemlerle ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde hesap vermekten muaf kılmaktadır. Ancak, söz konusu kural, ileri sürülen ihlal ile ilgili olarak başvurulabilecek etkili bir iç hukuk yolunun mevcut olduğu varsayımına dayanmaktadır (bk., *Radomilja ve Diğerleri/Hırvatistan* [BD], no. 37685/10, § 117, 20 Mart 2018; *Latak/Polonya* (k.k.), no. 52070/08, § 75, 12 Ekim 2010 ve *İçyer/Türkiye* (k.k.), no. 18888/02, 12 Ocak 2006).

18. İç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediğine ilişkin değerlendirme, normal şartlarda, Mahkemeye başvurunun yapıldığı tarih esas alınarak gerçekleştirilmektedir. Ancak, Mahkemenin birçok kararında belirttiği üzere bu kural, her davanın kendine özgü koşullarıyla haklı kılınabilecek istisnalara tabidir (bk., *Baumann/Fransa*, no. 33592/96, § 47, 22 Mayıs 2001 ve yukarıda anılan *İçyer*).

19. Anayasa Mahkemesi nezdindeki yeni hukuk yolunun temel özelliklerini inceleyen Mahkeme, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Anayasa Mahkemesini 23 Eylül 2012 tarihinden sonra kesinleşen tüm kararlar kapsamında, Sözleşme ile korunan hak ve özgürlüklere ilişkin ihlallerin ilke olarak doğrudan ve hızlıca giderilmesine imkân tanıyan yetkilerle donatmış

olduğunu ve kullanılması gereken bir hukuk yolu olduğunu tespit etmiştir (bk. *Uzun/Türkiye* (k.k.), no. 10755/13, §§ 68-71, 30 Nisan 2013).

20. Dolayısıyla Mahkeme, başvuranların adli yardım talebini reddeden kararın 5 Ekim 2012 tarihinde kesinleşmesi ve bu nedenle Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisi kapsamına girmesi sebebiyle, yukarıda 18. paragrafta belirtilen istisnanın somut davada da uygulanması gerektiği kanaatindedir. Bu nedenle Mahkeme, başvuranların Anayasa Mahkemesi nezdindeki bu hukuk yolunu tüketmemiş olduklarını gözlemlemektedir.

21. Yukarıda belirtilenler ışığında, Mahkeme, başvurunun her hâlükârda iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması sebebiyle kabul edilmez olduğunu göz önünde bulundurarak, Hükümetin diğer ilk itirazını incelemeye gerek olmadığı görüşündedir.

22. Dolayısıyla Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle, başvurunun Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvuruların birleştirilmesine;

Başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir.*

İşbu karar, İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 11 Nisan 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Grițco
Başkan